

Jędrzej Witkowski

Jak uczyć z wykorzystaniem metody projektu w szkole?

Czym jest metoda projektu edukacyjnego?

Metoda projektu edukacyjnego znana jest w polskim systemie edukacji od lat, ale samo słowo projekt jest rozumiane bardzo szeroko i w konsekwencji panuje spory chaos dotyczący tego, czym jest a czym nie jest metoda projektu. Zgodnie z rządowym rozporządzeniem sprzed kilku lat projekt edukacyjny jest zespołowym, planowym działaniem uczniów, mającym na celu rozwiązanie konkretnego problemu. Zgodnie z tym podejściem uczenie projektowe można utożsamiać z uczeniem problemowym.

W tej prostej definicji zaszyte są najważniejsze cechy projektu:

- **celowość** – Celem projektu jest nie tylko działanie uczniowskie, ale rozwiązanie konkretnego, rzeczywistego problemu. Zależnie od rodzaju projektu (o tym poniżej) tym problemem może być jakieś wyzwanie społeczne, wyzwanie technologiczne, ale także pytanie badawcze, brak wiedzy na jakiś temat.
- **działanie uczniów** – Esencją uczenia się metodą projektu edukacyjnego jest autonomiczne działanie uczniów. Aktywne zaangażowanie uczniów, ich praca wysuwa się tutaj na pierwszy plan. To uczniowie poszukują odpowiedzi na pytanie, planują, odpowiadają na kolejne wyzwania i podsumowują projekt.
- **zespołowość** – Projekt edukacyjny powinien być realizowany jest w zespole. Choć można wyobrazić sobie wyjątki od tej zasady (projekty indywidualne), zwykle realizuje go grupa współpracujących ze sobą uczniów nabywając jednocześnie kompetencje wspólnego działania i doświadczając wzajemnej zależności.
- **planowanie** – Istotnym elementem metody projektu jest zaangażowanie uczniów w planowanie działań. Projekt nie jest aktywnością spontaniczną. Zanim uczniowie zabiorą się do pracy powinni ustalić, co i jak chcą zrobić, jak podzielić się pracą i do kiedy ją wykonają. Dzięki temu nabywają kolejną istotną umiejętność.

Dlaczego warto uczyć metodą projektu?

Metoda projektu edukacyjnego jest skutecznym sposobem pracy z uczniami. Świetnie uzupełnia bardziej tradycyjne i obecne w szkole na co dzień formy podające. Dlaczego warto uczyć metodą projektu? Na to pytanie jest przynajmniej kilka odpowiedzi. Metoda projektu:

- znacznie bardziej angażuje uczniów w naukę (w porównaniu z tradycyjnym nauczaniem frontальnym);
- skuteczniej stymuluje głębokie uczenie, czy osiągnięcie celów edukacyjnych wyższego rzędu: stosowanie, analizowanie, ocenianie, tworzenie wiedzy;

- pozwala uczniom rozwijać kompetencje przyszłości (przekrojowe) takie jak komunikacja i współpraca, planowanie i liderowanie, samodzielność myślenia, zarządzanie sobą;
- pozwala łączyć wiedzę z różnych dziedzin nauki oraz stosować ją w rozwiązywaniu realnych problemów (także tych obecnych w pozaszkolnym życiu uczniów);
- sprzyja zaangażowaniu uczniów, którzy na innych lekcjach pozostają mniej aktywni i dają im szansę odniesienia edukacyjnego sukcesu;
- dając autonomię uczniom przesuwa w ich stronę odpowiedzialność za proces uczenia się a sprzyjając refleksji pozwala także nabywać umiejętności metapoznawcze.

Jakie są typy projektów edukacyjnych?

Istnieje mnóstwo przykładów zrealizowanych w polskich szkołach projektów edukacyjnych. Można je podzielić na kilka typów, które ułatwiają zorientowanie się w tej różnorodności. Najważniejszy i najbardziej podstawowy podział to rozróżnienie na:

- projekty badawcze
- projekty zadaniowe (lub społeczne)

Projekty badawcze „z problemem w formie otwartego pytania uczą szukania informacji i analizowania ich, krytycznego myślenia, stawiania hipotez i ich sprawdzania, a także przedstawiania i obrony wybranych rozwiązań” (Strzemieczny, 2010). Taki projekt może rozpoczynać na przykład pytanie „Dlaczego zbudowany ze stali statek nie tonie skoro stalowy pręt szybko opada na dno?” i prowadzić uczniów do przeprowadzenia własnych eksperymentów i badań.

Projekty zadaniowe, „w których większą wagę uzyskują praktyczne działania uczniów, a nie badania i analiza. Zagadnienie, którym wtedy zajmują się uczniowie nie musi być ujęte w formie intrygującego pytania, chodzi bowiem o podjęcie konkretnych działań, które mają rozwiązać jakiś realny problem” (Strzemieczny, 2010). Taki projekt może rozpoczynać pytanie „Jak zaangażować mieszkańców w działania na rzecz czystego powietrza?” a działania uczniów mogą polegać na przygotowaniu lokalnej kampanii społecznej.

Jakie są etapy realizacji projektu?

Każdy projekt edukacyjny składa się z kilku etapów, których nie można pominąć jeśli zależy nam na osiągnięciu zamierzonych celów edukacyjnych:

1. Przygotowanie projektu.
2. Realizacja działań.
3. Publiczna prezentacja.
4. Podsumowanie projektu i jego ocena.

Więcej na temat etapów projektu można przeczytać tutaj >> [[link do tekstu „Jak zrealizować z uczniami projektu krok po kroku?”](#)]

Więcej:

J. Strzemieczny, Jak zorganizować i prowadzić gimnazjalne projekty edukacyjne, ORE, Warszawa, 2010

A. Mikina, B. Zając, Metoda projektów w gimnazjum, ORE, Warszawa, 2010

J. Józefowicz, H. Buchner, Metoda projektu. Podręcznik, Warszawa, 2022

Project Based Learning. Handbook, Buck Institute for Education, Novato, 2003